

Sygn. akt IV KK 1/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 marca 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Kozielowicz (przewodniczący)

SSN Krzysztof Cesarz

SSN Jarosław Matras (sprawozdawca)

Protokolant Dorota Szczerbiak

przy udziale prokuratora Prokuratury Generalnej Małgorzaty Wilkosz-Śliwy
w sprawie K. G.

oskarżonej z art. 217 § 1 kk

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 14 marca 2013 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego na niekorzyść

od wyroku Sądu Okręgowego w K.

z dnia 24 września 2012 r., zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w K.

z dnia 10 kwietnia 2012 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok w zakresie obciążenia kosztami
procesu oskarżycielki prywatnej i w tej części sprawę przekazuje
do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w K.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w K. wyrokiem z dnia 10 kwietnia 2012 r., uznał oskarżoną K. G. za winną popełnienia czynu z art. 217 § 1 k.k. i na podstawie art. 217 § 2 k.k. odstąpił od wymierzenia jej kary, zaś na zasadzie art. 631 k.p.k. odstąpił od obciążenia oskarżonej kosztami postępowania.

Apelacje od tego wyroku wnieśli: obrońca oskarżonej oraz oskarżycielka prywatna. Po ich rozpoznaniu Sąd Okręgowy, wyrokiem z dnia 24 września 2012 r., zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że na zasadzie art. 17 § 1 pkt 3 k.p.k. w zw. z art. 414 § 1 k.p.k. postępowanie karne przeciwko K. G. umorzył, a kosztami procesu obciążył oskarżycielką prywatną i wymierzył jej opłatę w kwocie 100 zł za postępowanie odwoławcze.

Od wyroku tego kasację na niekorzyść oskarżonej, w części rozstrzygnięcia o kosztach procesu, wniósł Prokurator Generalny.

Zarzucając wyrokowi rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa procesowego – art. 634 k.p.k. w zw. z art. 628 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 628 pkt 1 k.p.k. polegające na zasądzeniu kosztów procesu za postępowanie odwoławcze od oskarżyciela prywatnego w sytuacji umorzenia postępowania prowadzonego przeciwko K. G. na podstawie art. 17 § 1 pkt 3 k.p.k., podczas gdy zgodnie z powołanymi wyżej przepisami sąd powinien był zasądzić te koszty od oskarżonego.

W konkluzji wniósł o uchylenia zaskarżonego wyroku w części dotyczącej rozstrzygnięcia o kosztach postępowania i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest zasadna, aczkolwiek zasadność podniesionego zarzutu nie dotyczy rozstrzygnięcia w odniesieniu do zasądzenia „kosztów procesu za postępowanie odwoławcze” – jak to ujęto w treści zarzutu – ale rozstrzygnięcia o obciążeniu kosztami procesu oskarżycielki prywatnej, bo właśnie o kosztach procesu sąd odwoławczy w swoim wyroku rozstrzygnął. Jest bezsporne, że w sytuacji gdy sąd odwoławczy uwzględniając apelację oskarżonej zmienił zaskarżony wyrok i umorzył postępowanie karne na podstawie art. 17 § 1 pkt 3 k.p.k., to powinien stosownie do treści art. 634 k.p.k. rozstrzygnięcie o kosztach procesu oprzeć na normie art. 628 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 629 k.p.k., a więc zasądzić od oskarżonej na rzecz oskarżycielki prywatnej poniesione przez nią koszty procesu, na które składają się w istocie uzasadnione jej wydatki (art. 616 §

1 pkt 1 k.p.k.). Do wydatków tych nie może być bowiem wliczona zryczałtowana równowartość wydatków postępowania określona w art. 621 § 1 k.p.k., albowiem w przypadku umorzenia postępowania w oparciu o przepis art. 17 § 1 pkt 3 k.p.k. podlega ona zwrotowi oskarżycielowi prywatnemu stosownie do treści art. 622 k.p.k. (por. wyroki SN: z dnia 18 czerwca 2002 r., III KKN 417/99, Lex 54403; z dnia 28 sierpnia 2003 r., III KK 45/03, R -OSNWK 2003/1/1857). Z tego też powodu stwierdzając rażące naruszenie wskazanych powyżej przepisów postępowania karnego, która to obraza miała istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia w tym zakresie, należało zaskarżony wyrok w tej części uchylić, a sprawę w tym zakresie przekazać do ponownego rozpoznania sądowi II instancji.

Poza zakresem ponownego orzekania pozostanie interesujący problem natury prawnej związany z treścią art. 628 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 629 k.p.k., a dotyczący możliwości zasądzenia od oskarżonej na rzecz Skarbu Państwa zryczałtowanych wydatków postępowania prywatnoskargowego. Kwestia ta jest obecnie jedynie sygnalizowana, a to wobec niezaskarżenia kasacją naruszenia również przepisu art. 628 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 629 k.p.k. Problem ten rysuje się wyraziście wobec konieczności zwrócenia, w oparciu o przepis art. 622 k.p.k., wniesionej przez oskarżycielkę prywatną zryczałtowanej równowartości wydatków (k. 432 – ryczałt wniesiony dopiero w toku ponownego procesu), co skutkuje oczywistym stwierdzeniem, że poniesione przez Skarb Państwa wydatki postępowania prywatnoskargowego nie są wówczas w żadnej części zrekompensowane przez strony prowadzonego sporu. Wprawdzie przepis art. 626 pkt 2 k.p.k. daje podstawę prawną do zwrotu Skarbowi Państwa takich ryczałtowo określonych wydatków, ale czyni to wprost tylko w dwóch sytuacjach, tj. zwolnienia oskarżyciela prywatnego od ich uiszczenia (a więc zastosowanie art. 623 k.p.k.) lub też **rozpoznania sprawy bez ich uiszczenia**, co najczęściej ma miejsce w przypadku uchybienia w urzędowaniu i niewezwaniu oskarżyciela prywatnego do uiszczenia kwoty ryczałtu (miało to zresztą miejsce w czasie pierwszego rozpoznania sprawy – uw. i podkreślenie SN). Natomiast w innych sytuacjach, tj. kiedy nie ma podstaw do zwolnienia oskarżyciela prywatnego od uiszczenia zryczałtowanych wydatków oraz gdy procedowanie w kwestii uiszczenia kwoty ryczałtu będzie prawidłowe, można twierdzić, z uwagi na stylistykę przepisu art. 628 pkt 2 k.p.k., iż nie ma podstawy prawnej do zasądzenia na rzecz Skarbu Państwa kwoty zryczałtowanych wydatków czy też ewentualnie, wydatków ustalonych na

podstawie art. 618 k.p.k. Wydaje się, że takie różnicowanie sytuacji oskarżonych w zakresie ponoszonych przez nich wydatków postępowania prywatnoskargowego w przypadku takiego samego rozstrzygnięcia o procesie, tj. umorzenia postępowania na podstawie art. 17 § 1 pkt 3 k.p.k., w zależności od sytuacji majątkowej oskarżyciela prywatnego lub prawidłowego działania prezesa sądu (przewodniczącego wydziału) nie może być akceptowane nie tylko z punktu widzenia równości praw oskarżonych w tej samej sytuacji procesowej, ale także z uwagi na charakter postępowania prywatnoskargowego, w którym Skarb Państwa, co do zasady, nie powinien być obciążany kosztami prywatnego sporu stron. Temu niezasadnemu zróżnicowaniu zapobiegłoby przyjęcie, że przez sformułowanie ujęte w art. 628 pkt 2 *in fine* k.p.k. „w razie rozpoznania sprawy bez ich uiszczenia” należy rozumieć także sytuację, kiedy z mocy wyraźnego przepisu ustawy (art. 622 k.p.k.) musi dojść do zwrotu uiszczonej zryczałtowanej równowartości wydatków o której mowa w art. 621 § 1 k.p.k., a więc, gdy w sprawie nie zostaną uiszczone wydatki.

Niewątpliwie poza zakresem zarzutu kasacji znalazła się również kwestia wymierzonej oskarżycielce prywatnej opłaty w kwocie 100 zł, albowiem w kasacji nie sformułowano zarzutu naruszenia przepisów ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych (t. j. Dz. U. z 1983 r., Nr 49, poz. 223 ze zm.). Jest bezsporne, że to właśnie przepis tej ustawy (art. 13 ust. 2), w związku z okolicznością nieuwzględnienia apelacji oskarżycielki prywatnej (por. k. 539 i nast.), stał się podstawą do słusznego obciążenia jej opłatą w tej wysokości.

Przy ponownym rozstrzygnięciu kwestii kosztów procesu sąd II instancji będzie miał na uwadze powyższe wskazania.

Z tych wszystkich powodów należało orzec jak w wyroku.